

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

5 Ιουλίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 103

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5119

Τροποποίηση του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (Α' 8) - Μεταφορά διαφορών στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια - Ρυθμίσεις για πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας - Άλλες διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α' ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός

Άρθρο 2 Αντικείμενο

ΜΕΡΟΣ Β' ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Δ. 18/1989 «ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ» (Α' 8)

Άρθρο 3 Ένδικα βοηθήματα και μέσα - Αντικατάσταση του τίτλου του Μέρους Τρίτου και τροποποίηση άρθρου 17 π.δ. 18/1989

Άρθρο 4 Ορισμός εισηγητή και δικασίμου - Αντικατάσταση άρθρου 20 π.δ. 18/1989

Άρθρο 5 Επείγουσα διαδικασία - Ειδικές διαδικασίες - Προσθήκη άρθρου 20Α στο π.δ. 18/1989

Άρθρο 6 Επιδόσεις - Αντικατάσταση άρθρου 21 π.δ. 18/1989

Άρθρο 7 Ηλεκτρονικές επιδόσεις - Προσθήκη άρθρου 21Α στο π.δ. 18/1989

Άρθρο 8 Καθήκοντα εισηγητή - Αντικατάσταση άρθρου 22 του π.δ. 18/1989

Άρθρο 9 Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδικιών - Αντικατάσταση άρθρου 23 π.δ. 18/1989

Άρθρο 10 Συνέπειες μη αποστολής φακέλου - Αντικατάσταση άρθρου 24 π.δ. 18/1989

Άρθρο 11 Πρόσθετοι λόγοι - Υπομνήματα - Αντικατάσταση άρθρου 25 π.δ. 18/1989

Άρθρο 12 Πληρεξουσιότητα - Αντικατάσταση άρθρου 27 π.δ. 18/1989

Άρθρο 13 Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή - Αντικατάσταση άρθρου 33 π.δ. 18/1989

Άρθρο 14 Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34Α π.δ. 18/1989

Άρθρο 15 Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34Β π.δ. 18/1989

Άρθρο 16 Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού - Αντικατάσταση άρθρου 34Γ π.δ. 18/1989

Άρθρο 17 Συμπερίληψη στη δικαστική δαπάνη των εξόδων επίδοσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 39 π.δ. 18/1989

Άρθρο 18 Παρέμβαση - Τροποποίηση άρθρου 49 π.δ. 18/1989

Άρθρο 19 Τριτανακοπή - Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 51 π.δ. 18/1989

Άρθρο 20 Αναστολή εκτέλεσης - Αντικατάσταση άρθρου 52 π.δ. 18/1989

Άρθρο 21 Πρόσθετοι λόγοι έφεσης - Αντικατάσταση άρθρου 62 π.δ. 18/1989

Άρθρο 22 Σύσταση Επιτροπής για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας

Άρθρο 23 Μεταβατικές διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Γ' ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΙΛΟΤΙΚΗ Ή ΚΑΤΟΠΙΝ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 1406/1983, Ν. 702/1977 ΚΑΙ Ν. 3900/2010

Άρθρο 24 Υπαγωγή διοικητικών διαφορών ουσίας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983

Άρθρο 25 Μεταφορά ακυρωτικών διαφορών στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 1 και τροποποίηση άρθρου 5Α ν. 702/1977

Άρθρο 26 Πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας - Κατάργηση παρέμβασης - Αντικατάσταση άρθρου 1 ν. 3900/2010

Άρθρο 27 Μεταβατικές διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Δ' ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 28 Αλλαγή της καθ' ύλην αρμοδιότητας των δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 6 και παρ. 1 άρθρου 218 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

Άρθρο 29 Προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων

Άρθρο 30 Αύξηση των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου - Τροποποίηση άρθρου 13 ν. 4820/2021

Άρθρο 31 Συμπερίληψη της μετάδοσης της δίκης μέσω διαδικτύου και της αποτύπωσης της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού στις περιπτώσεις παράνομης μετάδοσης δίκης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 8 ν. 3090/2002

Άρθρο 32 Έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης

Άρθρο 33 Προγράμματα επιμόρφωσης ειρηνοδικών - Εξουσιοδοτική διάταξη - Έναρξη ισχύος - Τροποποίηση άρθρων 13 και 76 ν. 5108/2024

Άρθρο 34 Μισθώσεις ακινήτων για τη στέγαση δικαστηρίων

Άρθρο 35 Προθεσμία εγγραφής και ανανέωσης εγγραφής στο Μητρώο Έντυπου Τύπου, στο Υπομητρώο Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου και στο Μητρώο Ηλεκτρονικού Τύπου - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 28 ν. 5005/2022

ΜΕΡΟΣ Ε' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 36 Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α' ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός

1. Σκοπός του Μέρους Β' είναι ο εκσυγχρονισμός και ο εξορθολογισμός της διαδικασίας εκδίκασης των υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και η εξάλειψη των δικονομικών δυσλειτουργιών που έχουν διαπιστωθεί στην πράξη. Μέσω σημαντικών δικονομικών παρεμβάσεων που αφορούν κυρίως στην ενίσχυση του σταδίου της προδικασίας, στην επέκταση και διεύρυνση της διαδικασίας σε συμβούλιο και στην αναβάθμιση του ρόλου του εισηγητή στη διαδικασία σε συμβούλιο, επιδιώκονται η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εκδίκαση των υποθέσεων και η ορθολογική κατανομή της εργασίας μεταξύ των δικαστών.

2. Σκοπός του Μέρους Γ' είναι η ορθολογική κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και η επιτάχυνση στην απονομή της δικαιοσύνης, μέσω της μεταφοράς κατηγοριών διαφορών από το Συμβούλιο της Επικρατείας στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, καθώς και η αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμού της πρότυπης δίκης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

3. Σκοπός του Μέρους Δ' είναι η ποιοτική και ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης σε υποθέσεις αρμοδιότητας του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου, καθώς και του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 2 Αντικείμενο

1. Αντικείμενο του Μέρους Β' είναι η τροποποίηση του π.δ. 18/1989 (Α' 8), με στόχο την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εκδίκαση των υποθέσεων, ιδίως μέσω:

α) της άμεσης χρέωσης των υποθέσεων σε εισηγητή

δικαστή και της πρόβλεψης αυστηρών προθεσμιών για την επίδοση των δικογράφων, την αποστολή των απόψεων της Διοίκησης και τη συγκέντρωση των στοιχείων του φακέλου,

β) της επέκτασης της διαδικασίας σε συμβούλιο και της διεύρυνσης των εξουσιών του συμβουλίου,

γ) της αναβάθμισης των καθηκόντων των Εισηγητών μέσω της συμμετοχής τους με αποφασιστική ψήφο στη διαδικασία σε συμβούλιο και

δ) της άρσης των τυπικών πλημμελειών και της συμπλήρωσης ελλείψεων του φακέλου πριν από τη συζήτηση των υποθέσεων στο ακροατήριο.

2. Αντικείμενο του Μέρους Γ' είναι:

α) η τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), με τη μεταφορά κατηγοριών διαφορών από το Συμβούλιο της Επικρατείας και την υπαγωγή τους ως διαφορών ουσίας στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια,

β) η τροποποίηση του ν. 702/1977 (Α' 268), με τη μεταφορά κατηγοριών ακυρωτικών διαφορών από το Συμβούλιο της Επικρατείας στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια,

γ) η τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμού της πρότυπης δίκης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

3. Αντικείμενο του Μέρους Δ' είναι ο ανακαθορισμός της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου μέσω της τροποποίησης του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και η προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων με τροποποίηση του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 (Α' 130).

ΜΕΡΟΣ Β' ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Δ. 18/1989 «ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ» (Α' 8)

Άρθρο 3 Ένδικα βοηθήματα και μέσα - Αντικατάσταση του τίτλου του Μέρους Τρίτου και τροποποίηση άρθρου 17 π.δ. 18/1989

1. Ο τίτλος «ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ» του Μέρους Τρίτου (άρθρο 17 - 69) του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί κωδικοποίησης των διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας, αντικαθίσταται από τον τίτλο «ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ».

2. Στο άρθρο 17 του π.δ. 18/1989, περί της άσκησης ενδίκων μέσων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στον τίτλο, μετά τη λέξη «ενδίκων», προστίθενται οι λέξεις «βοηθημάτων και», β) στην παρ. 1, μετά τη λέξη «ένδिका», προστίθενται οι λέξεις «βοηθήματα και», γ) στην παρ. 2, γα) μετά από τις λέξεις «που ασκεί το ένδικο», προστίθενται οι λέξεις «βοήθημα ή» και γβ) μετά από τις λέξεις «στους οποίους στηρίζεται το ένδικο», προστίθενται οι λέξεις «βοήθημα ή», δ) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, δα) μετά από τις λέξεις «των ενδίκων αυτών», προστίθενται οι λέξεις «βοηθημάτων και» και δβ) οι λέξεις «νομικό σύμβουλο, πάρεδρο, δικαστικό

αντιπρόσωπο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους», ε) η παρ. 6 αντικαθίσταται, στ) προστίθεται παρ. 7 και το άρθρο 17 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 17

Άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων

1. Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα ενώπιον του Συμβουλίου ασκούνται δια καταθέσεως δικογράφου.

2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, την ηλεκτρονική διεύθυνση, τη διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο, χρονολογία και υπογραφή.

3. Η αόριστη μνεία στα δικόγραφα ως προσβαλλόμενης και κάθε συναφούς πράξης ή απόφασης δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο να ερευνήσει από την άποψη αυτή την υπόθεση.

4. Τα δικόγραφα της αίτησης ακυρώσεως, της προσφυγής και της αίτησης αναιρέσεως, που ασκούνται από ιδιώτη, υπογράφονται μόνο από δικηγόρο. Τα δικόγραφα των ενδίκων αυτών βοηθημάτων και μέσων, όταν ασκούνται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπογράφονται από τον οικείο λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή δικηγόρο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή, την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως και την αίτηση αναστολής εκτελέσεως.

5. Όταν η προσφυγή ασκείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το δικόγραφο υπογράφεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή και την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως.

6. Τα δικόγραφα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, καθώς και τα δικόγραφα πρόσθετων λόγων και παρεμβάσεων δεν υπερβαίνουν τις τριάντα (30) σελίδες. Σε περίπτωση υπέρβασης του αριθμού αυτού, η Γραμματεία, κατόπιν συνεννοήσεως με τον Πρόεδρο του αρμόδιου σχηματισμού, καλεί πριν από οποιαδήποτε άλλη ενέργεια τον πληρεξούσιο δικηγόρο να περιορίσει την έκταση του δικογράφου στους ανωτέρω αριθμούς σελίδων εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τον έναν (1) μήνα. Η πρόσκληση του δικηγόρου, η οποία μπορεί να γίνει με κάθε τρόπο από τον αρμόδιο γραμματέα, βεβαιώνεται από τον ίδιο με καταχώριση σχετικής σημείωσης στον φάκελο της δικογραφίας, την οποία χρονολογεί και υπογράφει. Τα ως άνω προσαρμοσμένα δικόγραφα είναι τα μόνα που λαμβάνονται υπόψη για την εκδίκαση της υπόθεσης και επιδίδονται στους διαδίκους σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Εμπρόθεσμη επίδοση του αρχικού (μη προσαρμοσμένου) δικογράφου, πριν από την κατά τα ανωτέρω προσαρμογή του, θεωρείται έγκυρη. Στην περίπτωση αυτή, το προσαρμοσμένο δικόγραφο δεν επιδίδεται και ο αρμόδιος γραμματέας γνωστοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο στους διαδίκους την κατάθεσή του και καταχωρίζει σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το τρίτο

εδάφιο. Ως άσκηση του οικείου δικονομικού δικαιώματος νοείται σε κάθε περίπτωση η κατάθεση του αρχικού δικογράφου. Άλλα δικόγραφα, καθώς και τα υπομνήματα των διαδίκων, τα οποία υπερβαίνουν τις είκοσι (20) σελίδες, απορρίπτονται ως απαράδεκτα στο σύνολό τους με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Με τον Κανονισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας θεσπίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τη μορφή και το περιεχόμενο των δικογράφων.

7. Εντός ενός (1) μηνός από τη λήξη της προθεσμίας που τέθηκε για την προσαρμογή του αρχικού δικογράφου ο διάδικος που δεν υπέβαλε καθόλου το προσαρμοσμένο δικόγραφο ή το υπέβαλε κατά τρόπο μη σύμφωνο με την παρ. 6, έχει δικαίωμα να καταθέσει νέο προσαρμοσμένο δικόγραφο, τηρώντας το όριο σελίδων της παρ. 6, αφού καταβάλει παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το οικείο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παρ. 6. Αν δεν προβλέπεται παράβολο για συγκεκριμένο δικόγραφο (πρόσθετοι λόγοι, παρέμβαση), για την κατάθεση του προσαρμοσμένου δικογράφου κατατίθεται παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το αντίστοιχο ένδικο βοήθημα ή μέσο. Αν το δικαίωμα αυτό του διαδίκου δεν ασκηθεί σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ που εκδίδεται κατά το άρθρο 34Α και διατάσσεται η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου. Κάθε άλλο δικόγραφο, εκτός από το ένδικο βοήθημα ή μέσο, απορρίπτεται ως απαράδεκτο με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.»

Άρθρο 4

Ορισμός εισηγητή και δικασίμου - Αντικατάσταση άρθρου 20 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 20 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί ορισμού εισηγητή και δικασίμου, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 20

Ορισμός εισηγητή και δικασίμου

1. Το ένδικο βοήθημα ή μέσο αμέσως μετά από την κατάθεση ή περιέλευσή του στο Δικαστήριο ανατίθεται από τη Γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Τμήματος, σε Πάρεδρο ή Εισηγητή από εκείνους που κατανέμονται στο Τμήμα, για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Η ανάθεση γίνεται βάσει αλγορίθμου με ίση κατανομή υποθέσεων σε κάθε Πάρεδρο και Εισηγητή.

2. Για υποθέσεις μείζονος σπουδαιότητας, κατά την έννοια της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 14, η ανάθεση γίνεται από τη Γραμματεία της Ολομέλειας, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Δικαστηρίου, σε Πάρεδρο με τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στον βαθμό.

3. Μετά από την έκδοση πρακτικού του συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης στην Ολομέλεια, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει

με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης σε Τμήμα, ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο ή Πάρεδρο. Με τις ίδιες πράξεις ορίζεται η δικάσιμος και δίδεται εντολή να ανακοινωθεί η δικογραφία στον εισηγητή. Επίσης, ορίζεται ο βοηθός εισηγητής του Συμβούλου και, αν συντρέχει περίπτωση, του Παρέδρου. Ο Πάρεδρος που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο του Τμήματος. Ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως βοηθός εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να ορίσει και διαφορετικό εισηγητή ή βοηθό εισηγητή από τους ανωτέρω, καθώς και να αντικαταστήσει, σε περίπτωση κωλύματος, τον εισηγητή ή τον βοηθό εισηγητή που ορίστηκε για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο.»

Άρθρο 5

Επείγουσα διαδικασία - Ειδικές διαδικασίες - Προσθήκη άρθρου 20Α στο π.δ. 18/1989

Μετά από το άρθρο 20 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) προστίθεται άρθρο 20Α ως εξής:

«Άρθρο 20Α

Επείγουσα διαδικασία - Ειδικές διαδικασίες

1. Σε περιπτώσεις επείγοντος ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, καθώς και σε ειδικές διαδικασίες, στις οποίες προβλέπεται ρητά απευθείας εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, εκδίδεται αμέσως πράξη ορισμού εισηγητή και δικασίμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20. Το πρώτο εδάφιο μπορεί να εφαρμόζεται και μετά από αίτηση διαδίκου, για την οποία αποφαινεται ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού με σημείωση που καταχωρίζεται στην αίτηση.

2. Προηγούμενη ανάθεση της υπόθεσης σε Πάρεδρο ή Εισηγητή για την εισαγωγή της σε συμβούλιο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20, δεν κωλύει την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 6

Επιδόσεις - Αντικατάσταση άρθρου 21 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί κοινοποίησης δικογράφων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 21

Επιδόσεις

1.α. Αντίγραφο του δικογράφου του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου με μνεία της χρονολογίας κατάθεσης επιδίδεται, με επιμέλεια του διαδίκου που το ασκεί, στον διάδικο κατά του οποίου στρέφεται το εισαγωγικό δικόγραφο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τις επιδόσεις και με όσα ειδικότερα ορίζονται στο παρόν. Η επίδοση διενεργείται εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου και τα αποδεικτικά επιδόσεως προσκομίζονται το ταχύτερο δυνατό και επισυνάπτονται στον φάκελο της δικογραφίας. Η επίδοση ενδίκου βοηθήματος, που κατατίθεται σε αναρμόδιο δικαστήριο και παραπέμπεται στο αρμόδιο, διενεργείται ή, αν είχε

διενεργηθεί, επαναλαμβάνεται σε κάθε περίπτωση από τον υπόχρεο διάδικο εντός δύο (2) μηνών από την επίδοση σε αυτόν της παραπεμπτικής απόφασης ή πράξης, η οποία μπορεί να γίνει με επιμέλεια και της γραμματείας του δικαστηρίου στο οποίο παραπέμπεται η υπόθεση. Αν δεν τηρηθεί η προθεσμία των προηγούμενων εδαφίων για την επίδοση του δικογράφου, το ένδικο βοήθημα ή μέσο λογίζεται ως μη ασκηθέν και τίθεται στο αρχείο με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 34Α, το δε καταβληθέν παράβολο καταπίπτει με την ίδια πράξη υπέρ του Δημοσίου.

β. Αντίγραφο της πράξης της παρ. 3 του άρθρου 20 για τον ορισμό εισηγητή και δικασίμου και του πρακτικού που εκδίδει το συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, επιδίδονται με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος, καθώς και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Σε περίπτωση κατεπείγοντος, ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού μπορεί να κάνει σύντμηση της ανωτέρω προθεσμίας.

γ. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η επίδοση αντιγράφου του εισαγωγικού δικογράφου και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου γίνεται με επιμέλεια της Γραμματείας, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος. Αντίγραφο της πράξης επιδίδεται και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Για τις προθεσμίες επίδοσης ισχύουν όσα ορίζονται στην περ. β'.

2. α. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης διοικητικής αρχής, η επίδοση γίνεται προς τον αρμόδιο υπουργό, ο οποίος επέχει θέση διαδίκου είτε η πράξη εκδόθηκε από τον ίδιο είτε από αρχή που υπόκειται σε αυτόν.

β. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η επίδοση γίνεται προς αυτό, το οποίο καθίσταται κύριος διάδικος. Επίδοση γίνεται, επίσης, στον υπουργό που εποπτεύει το νομικό πρόσωπο, ο οποίος μπορεί να παρέμβει στο ακροατήριο και χωρίς να καταθέσει δικόγραφο παρέμβασης είτε υπέρ είτε κατά του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης.

γ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η οποία εγκρίθηκε με πράξη του οργάνου που ασκεί εποπτεία, η επίδοση γίνεται και προς το νομικό πρόσωπο και προς τον αρμόδιο υπουργό σύμφωνα με την περ. α'. Κύριοι διάδικοι καθίστανται και οι δύο.

δ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης υπηρεσιακού συμβουλίου κρίσης υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που είναι όργανο της κρατικής διοίκησης, η επίδοση γίνεται προς τον υπουργό στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το συμβούλιο αυτό, καθώς και προς το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος που άσκησε την αίτηση.

ε. Αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης με μνεία και της δικασίμου, εφόσον έχει ορισθεί, επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και προς κάθε τρίτο, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει παρέμβαση. Η παράλειψη της

υποχρέωσης αυτής από τον υπόχρεο διάδικο λαμβάνεται υπόψη κατά την επιδίκαση δικαστικής δαπάνης υπέρ ή σε βάρος του. Η επίδοση προς τρίτο, η οποία έχει παραλειφθεί από τον υπόχρεο διάδικο, μπορεί να γίνει και με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο ή στην προθεσμία που ορίζεται μετά από σύντμηση σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1.

στ. Σε περίπτωση έφεσης, η επίδοση προς τον εφεσίβλητο ιδιώτη γίνεται είτε προς τον ίδιο τον εφεσίβλητο είτε προς τον αντίκλητό του είτε προς τον δικηγόρο ο οποίος υπέγραψε την αίτηση ακύρωσης ή παρέστη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου. Στην τελευταία περίπτωση ο δικηγόρος θεωρείται αντίκλητος του εφεσίβλητου και για τις επιδόσεις μεταγενέστερων της οριστικής απόφασης εγγράφων, εκτός αν ο εφεσίβλητος γνωστοποίησε στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από την κατάθεση της έφεσης, τον διορισμό νέου πληρεξουσίου ή αντικλήτου. Ο δικηγόρος ή ο αντίκλητος υποχρεούνται να παραδώσουν αμελλητί τα έγγραφα στον εφεσίβλητο.

3.α. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από υπάλληλο, η επίδοση προς την αρμόδια αρχή και προς την αρχή που υπηρετεί ο υπάλληλος γίνεται σύμφωνα με την παρ. 2.

β. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από όργανο της κρατικής διοίκησης η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική.

γ. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική. Αν συντρέχει εφαρμογή της περ. δ' της παρ. 2, η επίδοση γίνεται και προς τον υπουργό.

4.α. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως, η επίδοση προς τον αναιρεσίβλητο ιδιώτη μπορεί να γίνει και στον δικηγόρο που τον εκπροσώπησε κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας ή στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο ή στον ίδιο τον αναιρεσίβλητο, στη διεύθυνση που δήλωσε, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Ο δικηγόρος παραδίδει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Αν ο δικαστικός επιμελητής βεβαιώνει ότι δεν καθίσταται δυνατή η επίδοση και δεν βρίσκει άλλη γνωστή διεύθυνση, η επίδοση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για τους διαδίκους άγνωστης διαμονής.

β. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως κατά απόφασης που εκδίδεται επί των εκλογικών διαφορών των άρθρων 244 έως 272 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 20Α του παρόντος και η επίδοση της αίτησης και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου διενεργείται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

5. Αν η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του παρόντος γίνει εμπροθέσμως αλλά όχι νομοτύπως, ο υπόχρεος διάδικος καλείται μέσω της Γραμματείας από τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίσθηκε, σύμφωνα με την παρ. 1 ή την παρ. 2 του άρθρου 20, να επαναλάβει νομοτύπως την

επίδοση, σύμφωνα με τις οδηγίες που του δίνονται, εντός εύλογης προθεσμίας που τάσσεται με την πρόσκληση. Για την πρόσκληση αυτή και την τασσόμενη προθεσμία καταχωρίζεται βεβαίωση στον φάκελο της δικογραφίας, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο γραμματέα. Αν και η νέα επίδοση δεν διενεργηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, το ένδικο βοήθημα τίθεται στο αρχείο σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1.

6. Σε περίπτωση νέας συζήτησης ή περαιτέρω συζήτησης της υπόθεσης, η κατά την παρ. 3 του άρθρου 20 πράξη του Προέδρου ή η απόφαση του Δικαστηρίου, με τις οποίες ορίζεται νέα δικάσιμος, επιδίδονται σε όλους τους διαδίκους με επιμέλεια της Γραμματείας. Όταν η συζήτηση ματαιώνεται λόγω έκτακτων περιστατικών, οι επιδόσεις που έγιναν νόμιμα από τους διαδίκους ή το Δικαστήριο δεν επαναλαμβάνονται. Στην περίπτωση αυτή οι διάδικοι υποχρεούνται να ενημερωθούν από τη Γραμματεία για τη νέα δικάσιμο.

7. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 και στην παρ. 5 για τη θέση στο αρχείο ενδίκου βοηθήματος ή μέσου το οποίο δεν επιδόθηκε με τον τρόπο που προβλέπεται στις διατάξεις αυτές, αν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο οι διάδικοι παρίστανται και δεν αντιλέγουν, το Δικαστήριο προχωρεί στη συζήτηση, ακόμη και αν δεν έχουν τηρηθεί οι διατάξεις του παρόντος για τις επιδόσεις.

8. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «κοινοποίηση», για τις επιδόσεις που προβλέπονται για τις ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας διαδικασίες, νοείται ο όρος «επίδοση».

Άρθρο 7

Ηλεκτρονικές επιδόσεις - Προσθήκη άρθρου 21Α στο π.δ. 18/1989

Μετά από το άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) προστίθεται άρθρο 21Α, ως εξής:

«Άρθρο 21Α

Ηλεκτρονικές επιδόσεις

1. Οι επιδόσεις των διαδίκων και του δικαστηρίου μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα. Για τα ηλεκτρονικά έγγραφα του δικαστηρίου και των διαδίκων εφαρμόζεται αναλόγως ο ν. 4727/2020 (Α' 184) για τα ιδιωτικά και τα δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα. Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι έγινε, εφόσον επιστραφεί από τον παραλήπτη στον διενεργούντα την επίδοση ηλεκτρονική απόδειξη, η οποία πρέπει επίσης να πληροί τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νόμου. Η ηλεκτρονική απόδειξη ισχύει ως έκθεση επίδοσης.

2. Ειδικά προς το Δημόσιο, οι επιδόσεις του δικαστηρίου με ηλεκτρονικά μέσα γίνονται μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Η επίδοση προς το Δημόσιο των εγγράφων που αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, θεωρείται ότι συντελείται μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από

την επιτυχή αποστολή τους στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.. Η επίδοση πιστοποιείται από έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής του προς επίδοση εγγράφου στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., η οποία παράγεται αυτοματοποιημένα από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και φέρει: α) προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια των περ. 20 και 49 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 ή β) προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα κατά την έννοια των περ. 18 και 48 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020. Μετά από την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή των εγγράφων στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., για την πιστοποίηση της επίδοσης επισημειώνεται με αυτοματοποιημένο τρόπο από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. στην έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής η ημερομηνία συντέλεσης της επίδοσης.

3. Οι επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους γίνονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Το έγγραφο που έχει διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα με το δικόγραφο ηλεκτρονική διεύθυνση θεωρείται ότι επιδόθηκε μετά την παρέλευση τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική αποστολή του. Η παραγόμενη αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του Δικαστηρίου έκθεση για την ηλεκτρονική αποστολή φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Αν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι τεχνικά αδύνατη και εφόσον τούτο επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, οι επιδόσεις διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 21. Μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, ακολουθεί και η επίδοση με τα μέσα αυτά.

4. Η παρ. 7 του άρθρου 21 ισχύει και για τις επιδόσεις του παρόντος.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων προς επίδοση μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και του Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., οι κατηγορίες των εγγράφων που επιδίδονται με τη διαδικασία αυτή, ο τύπος, το περιεχόμενο, τα στοιχεία της έκθεσης ηλεκτρονικής αποστολής και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται περιπτώσεις πλημμελών ηλεκτρονικών αποστολών εγγράφων προς επίδοση στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. και ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο διαχείρισής τους.»

Άρθρο 8

Καθήκοντα εισηγητή - Αντικατάσταση άρθρου 22 του π.δ. 18/1989

Το άρθρο 22 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των καθηκόντων του εισηγητή, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 22

Καθήκοντα εισηγητή

1. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20, το ταχύτερο δυνατό μετά από τη διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης συντάσσει έκθεση, η οποία διαλαμβάνει με πληρότητα το ιστορικό

της διαφοράς, τα στοιχεία που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν.

2. Αν δεν διαβιβαστεί ο φάκελος ή διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις, ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής ζητεί με έγγραφο, στο οποίο γίνεται ειδική μνεία της παρούσας παραγράφου, από τη Διοίκηση και αν συντρέχει περίπτωση από οποιονδήποτε άλλον διάδικο να συμπληρωθούν οι ελλείψεις εντός εύλογης προθεσμίας, την οποία τάσσει με το ίδιο έγγραφο. Ακολούθως, ακόμη και αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, συντάσσει την έκθεση της παρ. 1 λαμβάνοντας υπόψη και όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 24 για το τεκμήριο ομολογίας.

3. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής μπορεί να ζητεί με οποιονδήποτε τρόπο από τους διαδίκους, καθώς και από οποιαδήποτε άλλη αρχή, κάθε στοιχείο το οποίο λείπει ή είναι χρήσιμο για τη διάγνωση της υπόθεσης. Το ίδιο μπορεί να κάνει ο εισηγητής που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Οι διάδικοι, καθώς και όλες οι αρχές από τις οποίες ζητούνται στοιχεία και πληροφορίες έχουν υποχρέωση να τα παρέχουν το ταχύτερο δυνατό.

4. Μετά από τη σύνταξη της έκθεσης της παρ. 1, η υπόθεση εισάγεται στον δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, ο οποίος είτε εκδίδει απόφαση, σύμφωνα με τα άρθρα 34Α ή 34Β, είτε, αν κρίνει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση απόφασης, εκδίδει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται η έκθεση του Παρέδρου ή του Εισηγητή. Το περιεχόμενο της έκθεσης μπορεί να συμπληρώνεται με το πρακτικό του συμβουλίου, το οποίο επιδίδεται στους διαδίκους σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21. Μετά από την έκδοση του πρακτικού, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο με την πράξη του Προέδρου, που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20.

5. Το πρακτικό του συμβουλίου αποτελεί κατ' αρχήν την έκθεση βάσει της οποίας διεξάγεται η συζήτηση στο ακροατήριο. Ο εισηγητής της υπόθεσης μπορεί, αν το θεωρεί απαραίτητο, να συντάξει και να επισυνάψει στον φάκελο έκθεση με το περιεχόμενο της παρ. 1 τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση του εισηγητή της υπόθεσης με το ανωτέρω περιεχόμενο συντάσσεται υποχρεωτικά και επισυνάπτεται στον φάκελο τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν οι προθεσμίες αυτές δεν τηρηθούν, η υπόθεση αναβάλλεται υποχρεωτικά σε μεταγενέστερη δικάσιμο, εφόσον υποβληθεί αίτημα από κάποιον διάδικο. Οι διάδικοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση του πρακτικού του συμβουλίου και των ανωτέρω εκθέσεων των εισηγητών αμέσως μετά από την επισύναψή τους στον φάκελο της δικογραφίας.

6. Η συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο γίνεται στη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Αυτεπάγγελτη αναβολή της συζήτησης, η οποία δηλώνεται από τον εισηγητή τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, είναι δυνατή κατόπιν συνεννόησης του εισηγητή της υπόθεσης με τον Πρόεδρο του οικείου σχηματισμού.»

Άρθρο 9**Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδικιών - Αντικατάσταση άρθρου 23 π.δ. 18/1989**

Το άρθρο 23 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των απόψεων της Διοίκησης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 23**Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδικιών**

1. Το καθ' ού η αίτηση ακύρωσης ή η προσφυγή Δημοσίου ή νομικού πρόσωπου δημοσίου δικαίου έχει την υποχρέωση να εκθέσει τις απόψεις του για καθένα από τους προβαλλόμενους λόγους, διευκρινίζοντας σαφώς το συναφές με κάθε λόγο πραγματικό μέρος.

2. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος της υπόθεσης αποστέλλονται στο Δικαστήριο εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση του ενδίκου βοηθήματος σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21. Εντός της ίδιας προθεσμίας προσκομίζουν και οι λοιποί διάδικοι κάθε στοιχείο για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των πραγματικών ισχυρισμών τους. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20, εφόσον η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος και της πράξης ορισμού δικασίμου γίνει τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν από τη δικάσιμο. Σε διαφορετική περίπτωση η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται σε εύλογο χρόνο πριν από τη δικάσιμο. Αν υποβληθούν πρόσθετοι λόγοι, η Διοίκηση μπορεί πάντοτε να συμπληρώνει τις απόψεις της εντός εύλογου χρόνου από την επίδοσή τους. Η παρ. 2 του άρθρου 25 και η παρ. 2 του άρθρου 33 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

3. Την έκθεση απόψεων της Διοίκησης προσυπογράφουν ο νομικός σύμβουλος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου που έχει εντολή να υποστηρίζει τα συμφέροντά τους, καθώς και οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπάλληλοι, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις διοικητικές πράξεις και με την ευθύνη που καθιερώνουν οι κανόνες αυτοί.

4. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του ν. 4727/2020 (Α' 184). Στην έκθεση απόψεων επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητεί να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδικιών για τον λόγο ότι παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.»

Άρθρο 10**Συνέπειες μη αποστολής φακέλου - Αντικατάσταση άρθρου 24 π.δ. 18/1989**

Το άρθρο 24 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των συνεπειών της μη αποστολής του φακέλου της υπόθεσης από τη Διοίκηση, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 24**Συνέπειες μη αποστολής φακέλου**

1. Αν ο φάκελος της υπόθεσης δεν αποσταλεί ή ο φάκελος που απεστάλη έχει ουσιώδεις ελλείψεις, το Δικαστήριο μπορεί κατ' εκτίμηση των περιστάσεων να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος ή του προσφεύγοντος. Η συναγωγή του τεκμηρίου είναι δυνατή και για την έκδοση απόφασης σε συμβούλιο σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η δυνατότητα συναγωγής του τεκμηρίου ομολογίας παρέχεται, εφόσον η συζήτηση στο ακροατήριο αναβληθεί μία (1) φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου ή λόγω διαπίστωσης ουσιωδών ελλείψεων.

2. Η παράλειψη της έγκαιρης αποστολής των στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται στα άρθρα 22 και 23, καθώς και της έκθεσης, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμοδίων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων.

3. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για το πειθαρχικό δίκαιο κάθε κατηγορίας υπαλλήλων. Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να προκαλέσει και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας με έγγραφό του προς τον αρμόδιο υπουργό ή τη διοίκηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην περίπτωση αυτή καθίσταται υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης. Η πειθαρχική απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήψη του εγγράφου για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. Η απόφαση που εκδίδεται κοινοποιείται αμελλητί και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας.»

Άρθρο 11**Πρόσθετοι λόγοι - Υπομνήματα - Αντικατάσταση άρθρου 25 π.δ. 18/1989**

Το άρθρο 25 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των πρόσθετων λόγων και των υπομνημάτων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 25**Πρόσθετοι λόγοι, υπομνήματα**

1. Επιτρέπεται η υποβολή πρόσθετων λόγων ακύρωσης ή προσφυγής με δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 και επιδίδεται με επιμέλεια του διαδίκου, επί ποινή απαραδέκτου, εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήξη της τριμήνης προθεσμίας για την αποστολή του φακέλου της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 23 και σε περίπτωση άσκησης ενδίκων μέσων εντός είκοσι (20) ημερών από την παρέλευση τριμήνου, το οποίο αρχίζει από την επίδοση του ενδίκου μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21. Όταν εφαρμόζεται το άρθρο 20Α, καθώς και αν δεν τηρηθεί η τριμήνη προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 23 για την αποστολή του φακέλου από τη Διοίκηση ή περιέλθουν στο Δικαστήριο νέα κρίσιμα στοιχεία μετά από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής ή μετά από την παρέλευση τριμήνου από την επίδοση του ενδίκου μέσου, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται τουλάχιστον είκοσι (20) πλήρεις ημέρες πριν

από τη δικάσιμο. Σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται έως την παραμονή της δικάσιμου. Αντίγραφο του δικογράφου πρόσθετων λόγων επιδίδεται σε όσους επιδίδεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο σύμφωνα με το άρθρο 21 και σε εκείνους που έχουν ήδη ασκήσει παρέμβαση. Η παρ. 7 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και για τις επιδόσεις της παρούσας.

2. Υπομνήματα των διαδίκων, καθώς και στοιχεία του φακέλου ή στοιχεία για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των ισχυρισμών των διαδίκων κατατίθενται στη Γραμματεία προαποδεικτικώς το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν η προθεσμία αυτή δεν είναι δυνατό να τηρηθεί λόγω σύντμησης προθεσμιών ή για λόγους που κρίνονται δικαιολογημένοι, τα υπομνήματα και τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου υποβάλλονται έως την παραμονή της δικάσιμου. Με τα υπομνήματα δεν είναι επιτρεπτή η προβολή για πρώτη φορά αυτοτελών λόγων.

3. Το δικόγραφο πρόσθετων λόγων και τα υπομνήματα των διαδίκων υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256) και πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.»

Άρθρο 12

Πληρεξουσιότητα - Αντικατάσταση άρθρου 27 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί πληρεξουσιότητας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 27

Πληρεξουσιότητα

1. α) Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη. Ο διάδικος που το άσκησε προσκομίζει το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίστηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20 και σε περίπτωση σύντμησης προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το αργότερο μέχρι τη συζήτηση. Η πληρεξουσιότητα παρέχεται και από τους λοιπούς διαδίκους με συμβολαιογραφική πράξη, η οποία προσκομίζεται μέχρι τη συζήτηση. Γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 97 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), δεν λαμβάνεται υπόψη, έστω και αν ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου. Ειδικώς όταν ο διάδικος είναι φυσικό πρόσωπο, η πληρεξουσιότητα μπορεί να παρέχεται και με ψηφιακή εξουσιοδότηση, η οποία εκδίδεται μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης (gov.gr) και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στο Δικαστήριο εντός των προθεσμιών που ορίζονται στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο.

β) Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η πληρεξουσιότητα παρέχεται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Όταν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτεί για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου προηγούμενη άδεια άλλου οργάνου, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου τεκμαίρεται ότι ενεργεί με την άδεια του οργάνου αυτού. Η έλλειψη της άδειας δεν επηρεάζει το κύρος της δίκης και δημιουργεί αποκλειστικά ευθύνη του εκπροσώπου απέναντι στο νομικό πρόσωπο.

γ) Για την παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας από τη Διοίκηση εφαρμόζονται οι κείμενες για αυτήν διατάξεις.

2. Για την υπογραφή του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου και την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από τον δικηγόρο που υπογράφει το δικόγραφο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει, εφόσον υποβληθεί πληρεξούσιο έγγραφο σύμφωνα με την παρ. 1. Η εμπρόθεσμη υποβολή ειδικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου ή εξουσιοδότησης, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1, σε δικηγόρο διαφορετικό από τον υπογράφοντα ισχύει και ως έγκριση όλων των ενεργειών του δικηγόρου που υπέγραψε το εισαγωγικό δικόγραφο.

3. Αν δεν χορηγηθεί πληρεξουσιότητα κατά τις παρ. 1 και 2, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Αν έχει χορηγηθεί πληρεξουσιότητα σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, ο διάδικος μπορεί έως τη συζήτηση να χορηγήσει συμβολαιογραφική πληρεξουσιότητα ή εξουσιοδότηση σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 και σε άλλο δικηγόρο με ή χωρίς ανάκληση της προηγούμενης.

4. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε παύσει λόγω θανάτου του πληρεξουσίου δικηγόρου ή για άλλο νόμιμο λόγο, η εκδίκαση της υπόθεσης μπορεί να αναβληθεί με αίτημα του διαδίκου για μία (1) μόνο φορά και για εύλογο χρονικό διάστημα, αφού εκτιμηθεί η φύση της υπόθεσης. Αν δεν υποβληθεί αίτημα αναβολής, το ένδικο βοήθημα ή μέσο λογίζεται ότι έχει εγκριθεί με το υπάρχον πληρεξούσιο.

5. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε εμφανίζει ελλείψεις ή υπάρχει ανάγκη συμπληρώσεων ή προκύπτουν αμφιβολίες ως προς τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου δικηγόρου ή του διαδίκου, χωρίς όμως να συντρέχει περίπτωση παντελούς έλλειψης νομιμοποιητικών στοιχείων, ο πάρεδρος ή ο εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ή ο εισηγητής της υπόθεσης που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο μεριμνά για την άρση των σχετικών ελαττωμάτων. Αν το ζήτημα ανακύψει ενώπιον του οικείου σχηματισμού, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 5 του άρθρου 33.

6. α) Αν από λόγους ανωτέρας βίας εμποδίστηκε η εμπρόθεσμη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου δικηγόρου, ο διάδικος δύναται να καταθέσει, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, αίτηση επαναφοράς των πράξεων στην προτέρα κατάσταση, υποβάλλοντας ταυτόχρονα το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο ή την εξουσιοδότηση, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του παρόντος, προς τον δικηγόρο του. Η αίτηση

περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους και υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την άρση του εμποδίου και πάντως το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο.

β) Η αίτηση επαναφοράς κρίνεται με την απόφαση για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.»

Άρθρο 13

Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή - Αντικατάσταση άρθρου 33 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 33 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της συζήτησης στο ακροατήριο και της αναβολής, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 33

Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή

1. Η συζήτηση αρχίζει με την ανάγνωση του πρακτικού του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ ή της έκθεσης του εισηγητή της υπόθεσης, καθώς και της έκθεσης του εισηγητή που κατατίθεται πέραν του εκδοθέντος πρακτικού, ή της παραπεμπτικής απόφασης, η οποία επέχει πάντοτε θέση έκθεσης του οριζόμενου με αυτήν εισηγητή. Ο εισηγητής εκθέτει τα κύρια, κατά την κρίση του, σημεία της υπόθεσης.

2. Η συζήτηση διεξάγεται αποκλειστικά βάσει των δικογράφων και των εγγράφων που έχουν υποβληθεί προαποδεικτικώς, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 25. Το Δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να διατάξει με προδικαστική απόφαση κάθε συμπληρωματική απόδειξη και να υποχρεώσει οποιαδήποτε αρχή ή ιδιώτη διάδικο να προσκομίσει έγγραφα ή να παράσχει πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση.

3. Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν ότι δεν θα εμφανιστούν στο ακροατήριο, αλλά θα παραστούν με κοινή δήλωση που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους. Τέτοια δήλωση μπορεί να γίνει και από έναν ή ορισμένους μόνο πληρεξούσιους δικηγόρους. Η δήλωση κατατίθεται στη Γραμματεία από τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή, σε περίπτωση κοινής δήλωσης, από έναν (1) τουλάχιστον πληρεξούσιο δικηγόρο το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Εκπρόθεσμη δήλωση έχει τις συνέπειες παράστασης στο ακροατήριο, χωρίς να παρέχει δικαιώματα δικαστικής δαπάνης. Η δήλωση μπορεί να ανακληθεί έως τις 12:00 της παραμονής της δικασίμου. Κατόπιν συνεννόησης του Προέδρου με τον εισηγητή της υπόθεσης, οι ανωτέρω δηλώσεις μπορεί να μη γίνουν δεκτές, οπότε όλοι οι διάδικοι ειδοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία ή τον εισηγητή της υπόθεσης το αργότερο έως τις 15:00 της παραμονής της δικασίμου περί του ότι η συζήτηση θα διεξαχθεί προφορικά, εφαρμοζόμενου κατά τα λοιπά αναλόγως του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5.

4. Οι δηλώσεις της παρ. 3 μπορούν να υποβάλλονται στη Γραμματεία και ηλεκτρονικά, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως. Πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, η Γραμματεία εκτυπώνει και θέτει στη δικογραφία τις δηλώσεις αυτές.

5. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων ή ο εισηγητής καλεί και μετά από τη συζήτηση τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία. Η πρόσκληση γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία, η οποία βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας τον τρόπο και τον χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν αποστέλλεται έγγραφο, τηρείται αντίγραφο αυτού στον φάκελο της δικογραφίας και στο αντίγραφο σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής.

6. Με έγγραφο αίτημα του διαδίκου μπορεί να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης, εφόσον, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, συντρέχει σπουδαίος λόγος. Δεύτερο αίτημα αναβολής για τον ίδιο ή παρεμφερή λόγο είναι απαράδεκτο. Το Δικαστήριο μπορεί πάντοτε να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης αυτεπαγγέλτως, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Για την υποβολή αιτήματος αναβολής ο διάδικος καταβάλλει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ύψους πενήντα (50) ευρώ. Σε κοινό αίτημα αναβολής περισσότερων διαδίκων καταβάλλεται ένα παράβολο, το οποίο επιμερίζεται ισομερώς. Δεν έχουν υποχρέωση καταβολής παράβολου το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Δεν καταβάλλεται παράβολο σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων. Το παράβολο επιστρέφεται, αν το αίτημα της αναβολής απορριφθεί.»

Άρθρο 14

Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34Α π.δ. 18/1989

Το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της απόρριψης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34Α

Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο

1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνολτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να απορρίπτει απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα ή να καταργεί τη δίκη στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 32, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 14, ή να θέτει την υπόθεση στο αρχείο. Στην ανωτέρω περίπτωση απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής.

2. Ένδικα βοηθήματα και μέσα, συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών αιτήσεων παροχής προσωρινής προστασίας, τα οποία έχουν εισαχθεί αναρμοδίως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, μπορούν να παραπέμπονται στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο με απόφαση της παρ. 1 ή με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η παραπομπή

στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, είναι δεσμευτική για τους διαδίκους και για το δικαστήριο στο οποίο γίνεται η παραπομπή, μη εφαρμοζόμενου του δευτέρου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παρ. 3.

3. Η απόφαση που εκδίδεται, σύμφωνα με την παρ. 1, επιδίδεται με επιμέλεια της Γραμματείας σε αυτόν που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Η επίδοση της απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα. Αυτός που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο μπορεί με αίτησή του, η οποία κατατίθεται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός εξήντα (60) ημερών από την επίδοση και, πάντως, όχι μετά από την πάροδο δεκαοκτώ (18) μηνών από την έκδοση της απόφασης, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, αφού καταβάλει ως ειδικό, επιπλέον, παράβολο το πενταπλάσιο του κατά περίπτωση προβλεπόμενου. Με την κατάθεση της αίτησης η απόφαση παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού εισάγει την υπόθεση στο ακροατήριο με την έκδοση πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20. Το σκέλος της απόφασης του συμβουλίου που αφορά την απόρριψη της αίτησης αναστολής δεν θίγεται από την άσκηση του δικαιώματος της παρούσας.

4. Για το καταβαλλόμενο, σύμφωνα με την παρ. 3, ειδικό παράβολο εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 4 του άρθρου 36. Σε περίπτωση απόρριψης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να επιβάλει σε αυτόν που το άσκησε έως και το τριπλάσιο του ειδικού παράβολου. Αν ο διάδικος που ηττάται δεν έχει κατά νόμο υποχρέωση καταβολής παράβολου, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.»

Άρθρο 15

Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34B π.δ. 18/1989

Το άρθρο 34B του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της αποδοχής ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34B

Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο

1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνοπτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να αποδέχεται ένδικα βοηθήματα και μέσα, για τα οποία έχει προσκομισθεί πληρεξούσιο έγγραφο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 27, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Το συμβούλιο μπορεί να αποφαίνεται και για την εκκρεμή αίτηση αναστολής.

2. Η απόφαση του συμβουλίου επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια της Γραμματείας. Η επίδοση της απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα τόσο για τον ίδιο, όσο και για εκείνον προς τον οποίο γίνεται. Διάδικος που δικαιολογεί έννομο συμφέρον, μπορεί με αίτησή του να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο εντός των προθεσμιών της

παρ. 3 του άρθρου 34Α. Στην περίπτωση αυτή, η υπόθεση εισάγεται προς εκδίκαση στο ακροατήριο με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του τρίτου εδαφίου βεβαιώνεται με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου. Η ακυρωτική απόφαση του συμβουλίου ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου και υπόκειται έκτοτε σε τριτανακοπή, αν είναι ακυρωτική. Αν το συμβούλιο έχει δεχθεί την αίτηση αναστολής, το σκέλος αυτό της απόφασής του ισχύει από την έκδοσή της και έως την έκδοση οριστικής απόφασης.

3. Αν μετά από τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο βοήθημα ή μέσο γίνει δεκτό, ο διάδικος που την προκάλεσε καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.»

Άρθρο 16

Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34B δικαστικού σχηματισμού - Αντικατάσταση άρθρου 34Γ π.δ. 18/1989

Το άρθρο 34Γ του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της σύνθεσης του κατά τα άρθρα 34Α και 34B δικαστικού σχηματισμού, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34Γ

Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34B δικαστικού σχηματισμού

Ο δικαστικός σχηματισμός σε συμβούλιο, ο οποίος εκδίδει απόφαση ή πρακτικό σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22 και τα άρθρα 34Α και 34B, συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, έναν (1) Σύμβουλο και τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή, που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20. Ο ίδιος σχηματισμός συγκροτείται για τις υποθέσεις της Ολομέλειας από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τρεις (3) Συμβούλους και τον Πάρεδρο που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής συμμετέχει στον οικείο σχηματισμό με αποφασιστική ψήφο.»

Άρθρο 17

Συμπερίληψη στη δικαστική δαπάνη των εξόδων επίδοσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 39 π.δ. 18/1989

Στην παρ. 1 του άρθρου 39 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της δικαστικής δαπάνης, προστίθεται ογδοο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ο ηττημένος διάδικος καταδικάζεται με την απόφαση να καταβάλει τη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που νίκησε.

Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να απαλλάξει, ολικά ή μερικά, από τη δικαστική δαπάνη, τον ηττημένο διάδικο.

Η δικαστική δαπάνη περιλαμβάνει, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του διαδίκου, την αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη του κυρίου δικογράφου ή της παρέμβασης και για την παράσταση σε κάθε συζήτηση.

Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου καθορίζει, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, το ύψος της δικαστικής δαπάνης, με βάση το ύψος της προεισπραττόμενης δικηγορικής αμοιβής, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των δικηγόρων και τον συντελεστή υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Κάθε άλλη διάταξη που προβλέπει επιδίκαση μειωμένης αμοιβής καταργείται.

Εάν ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης.

Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24.

Στη δικαστική δαπάνη που επιδικάζεται υπέρ του νικησαντος ιδιώτη διαδίκου περιλαμβάνονται και τα έξοδα επίδοσης στα οποία υποβλήθηκε.»

Άρθρο 18

Παρέμβαση - Τροποποίηση άρθρου 49

π.δ. 18/1989

Το άρθρο 49 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της παρέμβασης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 49

Παρέμβαση

1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να παρέμβει στη δίκη επί αίτησης ακύρωσης μόνο για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Η παρέμβαση ασκείται επί ποινή απαραδέκτου με κατάθεση δικογράφου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση της αίτησης ακύρωσης που γίνεται από τον αιτούντα σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 21, και σε κάθε άλλη περίπτωση τουλάχιστον δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Αντίγραφο της παρέμβασης επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος εντός των ίδιων προθεσμιών. Σε περίπτωση σύγκρουσης της προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, η παρέμβαση μπορεί να κατατεθεί και να επιδοθεί έως την παραμονή της δικασίμου.

3. Το άρθρο 18 και η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζονται και στην παρέμβαση.

4. Το δικόγραφο της παρέμβασης υποβάλλεται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256), εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.»

Άρθρο 19

Τριτανακοπή - Αντικατάσταση παρ. 2

άρθρου 51 π.δ. 18/1989

Η παρ. 2 του άρθρου 51 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της τριτανακοπής, αντικαθίσταται και το άρθρο 51 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 51

Τριτανακοπή

1. Τρίτος, που βλάπτεται από την ακυρωτική απόφαση, δικαιούται να την ανακόψει μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης προς αυτόν ή αφότου έλαβε γνώση της απόφασης με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

2. Στερείται του δικαιώματος ανακοπής ο τρίτος στον οποίο επιδόθηκε αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης, σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 21, καθώς και οποιοσδήποτε άσκησε παρέμβαση.

3. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως ακυρώσεως, εφαρμόζονται αναλόγως και για την τριτανακοπή.»

Άρθρο 20

Αναστολή εκτέλεσης - Αντικατάσταση

άρθρου 52 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 52 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της αναστολής εκτέλεσης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 52

Αναστολή εκτέλεσης

1. Αν υποβληθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η αρμόδια αρχή μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση ακύρωσης, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίζεται σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20 ή τον εισηγητή της υπόθεσης που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20, και έναν (1) Σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακύρωσης, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί να εισαγάγει την αίτηση, λόγω της σπουδαιότητας των ζητημάτων που ανακύπτουν, σε Επιτροπή με πενταμελή σύνθεση. Αν η Επιτροπή Τμήματος διαπιστώνει αντίθετη νομολογία, παραπέμπει με πρακτικό την αίτηση στην Επιτροπή της Ολομέλειας με πενταμελή σύνθεση. Στις Επιτροπές με πενταμελή σύνθεση, εκτός από τα μέλη που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, μετέχουν Σύμβουλοι. Σε περίπτωση παραπομπής στην Επιτροπή της Ολομέλειας, εισηγητής παραμένει εκείνος που είχε οριστεί αρχικά, εφόσον είναι Σύμβουλος ή Πάρεδρος, άλλως ως εισηγητής ορίζεται με την παραπεμπτική απόφαση Σύμβουλος, επικουρούμενος από τον Εισηγητή που μετείχε στην ίδια Επιτροπή. Οι Πάρεδροι και οι Εισηγητές συμμετέχουν στις ανωτέρω επιτροπές με αποφασιστική ψήφο.

3. Με πράξη που συντάσσεται επάνω στο δικόγραφο της αίτησης, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος τάσσει προθεσμία στην αρμόδια αρχή, για να διαβιβάσει στο Δικαστήριο τον φάκελο της υπόθεσης

και τις απόψεις της Διοίκησης. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται το άρθρο 20. Η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση, με επιμέλεια του αιτούντος, στην αρμόδια αρχή, αντιγράφου του δικογράφου της αίτησης αναστολής με την πράξη του Προέδρου. Με το δικόγραφο αυτό επιδίδεται και αντίγραφο του κυρίου δικογράφου. Μέχρι τη λήξη της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του.

4. Αντίγραφο της αίτησης αναστολής επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και σε οποιονδήποτε έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Ο τελευταίος δικαιούται να υποβάλει ενώπιον της Επιτροπής υπόμνημα και πριν ακόμη ασκήσει παρέμβαση. Το υπόμνημα υπόκειται στα τέλη της αίτησης αναστολής.

5. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά από την κατάθεσή της, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής αποφαινεται ο Πρόεδρος το ταχύτερο δυνατόν μετά από την προσκόμιση του αποδεικτικού επίδοσης στην αρμόδια αρχή της αίτησης αναστολής που περιέχει το σχετικό αίτημα ή της αίτησης αναστολής και της αυτοτελούς αίτησης για τη χορήγηση προσωρινής διαταγής. Η αρμόδια αρχή μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις της μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος αποφαινεται και χωρίς τις πιο πάνω επιδόσεις, οι οποίες, σε περίπτωση έκδοσης προσωρινής διαταγής, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. Σε διαφορετική περίπτωση η προσωρινή διαταγή ανακαλείται κατά τη διάταξη του επόμενου εδαφίου. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής και μπορεί να ανακληθεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, από τον Πρόεδρο ή την Επιτροπή. Η αίτηση για ανάκληση προσωρινής διαταγής επιδίδεται με επιμέλεια αυτού που την υπέβαλε σε εκείνον που άσκησε την αίτηση αναστολής, ο οποίος μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, η ανάκληση της προσωρινής διαταγής μπορεί να γίνεται και πριν από την επίδοση της σχετικής αίτησης στον αιτούντα.

6. Η αίτηση διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η αίτηση γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης ακύρωσης. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αναστολή της εκτέλεσης θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

7. Αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από

την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. Η Επιτροπή, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να ασκεί ταυτόχρονα τις αρμοδιότητες του συμβουλίου του άρθρου 34Γ για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των άρθρων 34Α και 34Β.

8. Η Επιτροπή, εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο, κατά περίπτωση, κατάλληλο μέτρο, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων.

9. Η απόφαση της Επιτροπής για την αίτηση αναστολής μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση της αρμόδιας αρχής ή εκείνου που θα είχε δικαίωμα παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Την ανάκληση μπορεί να δικαιολογήσουν μόνο νεότερα κρίσιμα στοιχεία, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής κατά την έκδοση της απόφασής της ή μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή εκτέλεσης.

10. Αν απορριφθεί η αίτηση αναστολής, επιτρέπεται η άσκηση νέας αίτησης υπό τις προϋποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 9, που εφαρμόζεται αναλόγως.

11. Αν υποβληθεί παραίτηση από την αίτηση αναστολής, συντάσσεται πρακτικό και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα. Μετά από την έκδοση οριστικής απόφασης για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, η εκκρεμής αίτηση αναστολής τίθεται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Γραμματέα, με την οποία αποδίδεται και το παράβολο στον αιτούντα.

12. Ως προς τη δικαστική δαπάνη εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 39.»

Άρθρο 21

Πρόσθετοι λόγοι έφεσης -

Αντικατάσταση άρθρου 62 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 62 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των πρόσθετων λόγων της έφεσης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 62

Πρόσθετοι λόγοι έφεσης

Πρόσθετοι λόγοι έφεσης υποβάλλονται με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται και επιδίδεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 25. Η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.»

Άρθρο 22

Σύσταση Επιτροπής για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας

Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης συστήνεται Επιτροπή για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας, που αποτελείται από: α) έναν (1) Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, εν ενεργεία ή επίτιμο, ως Πρόεδρο, β) έναν (1) Σύμβουλο Επικρατείας, γ) δύο (2) Παρέδρους του Συμβουλίου της Επικρατείας, δ) έναν (1) Διοικητικό Δικαστή, με βαθμό τουλάχιστον Εφέτη, ε) έναν (1) Καθηγητή Δημοσίου Δικαίου Νομικής Σχολής και

στ) έναν (1) δικηγόρο. Χρέη γραμματέα εκτελεί δικαστικός υπάλληλος του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι ανωτέρω ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Στην Επιτροπή αυτή ανατίθεται η κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος. Με τον κωδικοποιημένο νόμο που θα επιψηφισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία αυτή, μπορεί να τροποποιούνται διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Η επιτροπή οφείλει να τελειώσει το έργο της σε έξι (6) μήνες από τότε που θα συγκροτηθεί.

Άρθρο 23

Μεταβατικές διατάξεις

1. Για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν κατατεθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας έως τη 15η.9.2024 εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 (Α' 8) που ισχύουν πριν από τη 16η.9.2024.

2. Για τις υποθέσεις ακυρωτικής αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 που ισχύουν πριν από τη 16η.9.2024.

3. Ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν κατατεθεί έως και τη 15η.9.2024 δύνανται να εισάγονται σε κάθε περίπτωση με πράξη του Προέδρου στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 και να εκδικάζονται από αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989, όπως οι διατάξεις αυτές ισχύουν μετά από την αντικατάστασή τους με τον παρόντα νόμο. Αν η υπόθεση έχει ήδη εισαχθεί στο ακροατήριο, ο αρμόδιος Γραμματέας ενημερώνει τον πληρεξούσιο δικηγόρο του διαδίκου για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΙΛΟΤΙΚΗ Ή ΚΑΤΟΠΙΝ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 1406/1983, Ν. 702/1977 ΚΑΙ Ν. 3900/2010

Άρθρο 24

Υπαγωγή διοικητικών διαφορών ουσίας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), περί των διαφορών που περιλαμβάνονται στις διοικητικές διαφορές ουσίας που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, προστίθεται παρ. ιβ) ως εξής:

«ιβ) Τα πάσης φύσεως τέλη, δικαιώματα, ανταλλάγματα ή άλλα έσοδα υπέρ των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, για την επιβολή ή τον προσδιορισμό των οποίων εκδίδονται, εφάπαξ ή περιοδικώς, πράξεις οργάνων των ανωτέρω κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας. Οι διαφορές αυτές εκδικάζονται σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97).»

2. Στην περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983, περί των διαφορών που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και εκδικάζονται ως διοικητικές διαφορές ουσίας, οι λέξεις «κατά τις οικείες διατάξεις, όπως εκάστοτε ισχύουν,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «καθώς και από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας,» και η περ. γ) διαμορφώνεται ως εξής:

«γ) από την άρνηση χορήγησης αποδεικτικού ή βεβαίωσης ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης από οποιαδήποτε αιτία, καθώς και από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας.»

3. Στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983 προστίθεται παρ. 7 ως εξής:

«7. Στην αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου υπάγονται, ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφύονται από την έκδοση ατομικών πράξεων κατά τη νομοθεσία για την επιβολή μέτρων επιστροφής (rebate) ή αυτόματης επιστροφής (claw back) ή άλλων παρόμοιων μέτρων σε βάρος επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών υγείας και εμπορίας φαρμακευτικών σκευασμάτων, ιατροτεχνολογικών προϊόντων και συμπληρωμάτων ειδικής διατροφής.»

Άρθρο 25

Μεταφορά ακυρωτικών διαφορών στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 1 και τροποποίηση άρθρου 5Α ν. 702/1977

1. Στο πρώτο εδάφιο της περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), περί των ακυρωτικών διαφορών που υπάγονται στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου, προστίθενται οι λέξεις «, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μεταβολή επωνύμου και τη ληξιαρχική κατάσταση του προσώπου» και η περ. ια) διαμορφώνεται ως εξής:

«ια) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πλην εκείνων που ανάγονται στην οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών τους, οι οποίες παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μεταβολή επωνύμου και τη ληξιαρχική κατάσταση του προσώπου. Δεν θίγονται οι διατάξεις, με τις οποίες διαφορές από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν ήδη υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου ως διαφορές ουσίας.»

2. Μετά από την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977, προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακύρωσης ατομικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν:

α) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί όπλων και εκρηκτικών εν γένει,

β) την αποκατάσταση βλαβών επί των πάσης φύσεως ή κατηγορίας δημοσίων έργων και ιδίως επί του οδικού δικτύου εν γένει, καθώς και την επιβολή της σχετικής δαπάνης σε βάρος των υπόχρεων προσώπων.»

3. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 5Α του ν. 702/1977, περί των αποφάσεων των διοικητικών εφετειών που δεν υπόκεινται σε έφεση, επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η λέξη «εφετείων» αντικαθίσταται από τη λέξη «δικαστηρίων», β) προστίθενται οι λέξεις «και της περ. β) της παρ. 1Α», και το άρθρο 5Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5Α

Οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων που εκδίδονται επί των διαφορών των περ. α), β), γ), δ), ε), ια) και ιγ) της παρ. 1 και της περ. β) της παρ. 1Α του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δεν υπόκεινται σε έφεση.

Εξαιρούνται και υπόκεινται σε έφεση οι διαφορές που αφορούν:

α) τον διορισμό με διαδικασία μη υποκείμενη στον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π., τη μετάταξη, την προαγωγή σε βαθμό που χαρακτηρίζεται ανώτατος από διάταξη νόμου και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης των υπαλλήλων (πολιτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,

β) τη μονιμοποίηση και την απόταξη των στρατιωτικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων των Σωμάτων Ασφαλείας,

γ) την εισαγωγή και οριστική απομάκρυνση των μαθητών των παραγωγικών σχολών της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου,

δ) τον διορισμό και την παύση των αναπληρωτών καθηγητών, επίκουρων καθηγητών, λεκτόρων και καθηγητών εφαρμογών της ανώτατης εκπαίδευσης, και

ε) την αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής.»

Άρθρο 26

Πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας - Κατάργηση παρέμβασης - Αντικατάσταση άρθρου 1 ν. 3900/2010

Το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213), περί της εισαγωγής ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, με το οποίο τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων, στο Συμβούλιο της Επικρατείας και περί της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1

1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε τακτικού διοικητικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με πράξη τριμελούς επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός εκ των διαδίκων ή του Γενι-

κού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες σε ευρύτερο κύκλο προσώπων. Τα αιτήματα των διαδίκων υπογράφονται επί ποινή απαραδέκτου από δικηγόρο και συνοδεύονται από παράβολο τριακοσίων (300) ευρώ, το οποίο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος. Το ύψος του ποσού του παραβόλου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Η πράξη της Επιτροπής δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών, αναρτάται στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Επικρατείας και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η Γενική Επιτροπεία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων γνωστοποιεί την πράξη αυτή σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια και αναρτά στον ιστότοπό της τη σχετική γνωστοποίηση. Μετά από την επίλυση του ζητήματος, το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί να παραπέμψει το ένδικο μέσο ή βοήθημα στο αρμόδιο τακτικό διοικητικό δικαστήριο.

2. Όταν διοικητικό δικαστήριο επιλαμβάνεται υπόθεσης, στην οποία ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, μπορεί με απόφασή του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου κοινοποιείται ηλεκτρονικά στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η Γενική Επιτροπεία γνωστοποιεί την απόφαση αυτή σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια και αναρτά στον ιστότοπό της τη σχετική γνωστοποίηση. Η σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 20Α του π.δ. 18/1989 (Α' 8) πράξη του Προέδρου, που αφορά τη δίκη επί του προδικαστικού ερωτήματος, δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών και αναρτάται στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Επικρατείας.

3. Από την ανάρτηση της γνωστοποίησης της πράξης της τριμελούς επιτροπής ή της απόφασης διοικητικού δικαστηρίου περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στον ιστότοπο της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, αντιστοίχως, αναστέλλεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης επί υποθέσεων στις οποίες τίθεται το ίδιο νομικό ζήτημα με εκείνο που αφορά η πράξη της τριμελούς επιτροπής ή η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία. Κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ίδιο ως άνω ζήτημα, μπορεί να καταθέτει υπόμνημα, αναπτύσσοντας τους ισχυρισμούς του σχετικά με το ζήτημα αυτό. Το υπόμνημα κατατίθεται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από την ορισθείσα δικάσιμο και διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας υπηρεσιακώς.

4. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδίδεται επί της δίκης κατά τις παρ. 1 και 2 δεσμεύει

τους διαδίκους της οικείας δίκης (πilotικής ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος).

5. Μετά από την επίλυση του ζητήματος κατά τη διαδικασία των παρ. 1 έως 4, οι υποθέσεις των οποίων είχε ανασταλεί η εκδίκαση, που θέτουν μόνο αυτό το ζήτημα, εισάγονται υποχρεωτικά προς κρίση σε συμβούλιο σύμφωνα με τα άρθρα 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989 και το άρθρο 126Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97). Το ίδιο ισχύει και για τις υποθέσεις στις οποίες τίθενται, εκτός από το ως άνω ζήτημα, και ζητήματα που εμπίπτουν στις λοιπές περιπτώσεις εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων. Αν, μετά ταύτα, κατόπιν αίτησης διαδίκου εισαχθούν στο ακροατήριο ζητήματα τα οποία επιλύθηκαν στο πλαίσιο της pilotικής δίκης ή της δίκης κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος και το δικαστήριο κρίνει σύμφωνα με τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα δαπανήματα που κατά τις ως άνω διατάξεις επιβάλλονται στον διάδικο αυτόν διπλασιάζονται.

6. Επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση ή αίτηση αναίρεσης ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 53 ή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989, αν η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη σε απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το ζήτημα που επιλύθηκε επί pilotικής δίκης ή δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος διοικητικού δικαστηρίου. Εφόσον με το ένδικο μέσο εγείρονται και άλλα ζητήματα, πέραν των επιλυθέντων με την απόφαση επί της pilotικής δίκης ή της δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, ως προς αυτά εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του π.δ. 18/1989.»

Άρθρο 27

Μεταβατικές διατάξεις

1. Η περ. ιβ) της παρ. 2 και η περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), όπως διαμορφώνονται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 24 του παρόντος, εφαρμόζονται και στις υποθέσεις που είναι εκκρεμείς (μη συζητηθείσες). Οι υποθέσεις αυτές παραπέμπονται στο αρμόδιο δικαστήριο με πράξη του Προέδρου του δικαστικού σχηματισμού στον οποίο εκκρεμούν.

2. Η παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983, όπως διαμορφώνεται με την παρ. 3 του άρθρου 24 του παρόντος, δεν εφαρμόζεται σε εκκρεμείς (μη συζητηθείσες) έως την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος υποθέσεις, των οποίων το αντικείμενο ανάγεται σε χρόνο έως και το τέλος του έτους 2018. Εκκρεμείς υποθέσεις που ανάγονται σε χρόνο μετά από το έτος 2018, παραπέμπονται στο αρμόδιο δικαστήριο με πράξη του προέδρου του δικαστικού σχηματισμού στον οποίο εκκρεμούν.

3. Η περ. ια) της παρ. 1 και η παρ. 1Α του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), όπως διαμορφώνονται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 25 του παρόντος, εφαρμόζονται στα ένδικα βοηθήματα που κατατίθενται από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 28

Αλλαγή της καθ' ύλην αρμοδιότητας των δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 6 και παρ. 1 άρθρου 218 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), περί της καθ' ύλην αρμοδιότητας των διοικητικών δικαστηρίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της περ. β), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδες (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδες (40.000)», β) στο δεύτερο εδάφιο της περ. β), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)», γ) στην περ. γ), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η εκδίκαση: α) των διαφορών από δημόσιες συμβάσεις ανήκει, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, στο εφετείο, β) των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο μονομελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ και μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο τριμελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο τριμελές εφετείο, γ) των χρηματικών διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, ανήκει στο μονομελές πρωτοδικείο, δ) των διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 του ν. 2523/1997 (Α' 179), των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013 (Α' 170), του άρθρου 153 του ν. 2960/2001 (Α' 265) και των περιπτώσεων γ', δ' και ε' της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 3659/2008 (Α' 77), ανήκει στον πρόεδρο πρωτοδικών του διοικητικού πρωτοδικείου, ο οποίος αποφαινεται ανεκκλήτως. Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010 (Α' 213), εφαρμόζονται για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών. Αν πρόκειται για φορολογική ή τελωνειακή εν γένει διαφορά, για την εφαρμογή των παραπάνω περιπτώσεων β' και γ', η αρμοδιότητα προσδιορίζεται με βάση το ποσό του κύριου φόρου, δασμού, τέλους ή προστίμου.»

2. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, περί της καθ' ύλην αρμοδιότητας του δικαστηρίου που εκδικάζει τις διαφορές που αναφέρονται κατά την είσπραξη των δημοσίων εσόδων, οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση των κατά το άρθρο 216 διαφορών είναι, στον πρώτο βαθμό,

το μονομελές πρωτοδικείο, ενώ στον δεύτερο βαθμό το τριμελές εφετείο. Εφόσον η απαίτηση, για την οποία χωρεί η εκτέλεση, δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, αρμόδιο στον δεύτερο βαθμό καθίσταται το μονομελές εφετείο.»

3. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, υποθέσεις, για τις οποίες δεν έχει ορισθεί ακόμη πρώτη δικάσιμος.

Άρθρο 29

Προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων

1. Στην περ. ια' της παρ. 1 του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 (Α' 130), περί ειδικών δικονομικών ρυθμίσεων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η περ. ια' διαμορφώνεται ως εξής:

«ια. Για τη διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων με τη διαδικασία που ορίζεται στις περ. α' έως ζ', Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου με επταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στον βαθμό του Εισηγητή και του δόκιμου Εισηγητή προάγονται στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων. Η ρύθμιση του πρώτου εδαφίου ισχύει και για τους Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου που συμπληρώνουν την ως άνω προϋπηρεσία εντός του έτους 2023.»

2. Η παρ. 1 ισχύει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 30

Αύξηση των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου - Τροποποίηση άρθρου 13 ν. 4820/2021

Στην περ. (γ) του άρθρου 13 του ν. 4820/2021 (Α' 130), περί των οργανικών θέσεων των δικαστών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι λέξεις «σαράντα (40)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα πέντε (45)» και το άρθρο 13 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 13

Οργανικές θέσεις δικαστών

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από:

- (α) τον Πρόεδρο,
- (β) δέκα (10) Αντιπροέδρους,
- (γ) σαράντα πέντε (45) Συμβούλους,
- (δ) πενήντα (50) Παρέδρους και
- (ε) πενήντα (50) Εισηγητές, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι δόκιμοι Εισηγητές.»

Άρθρο 31

Συμπερίληψη της μετάδοσης της δίκης μέσω διαδικτύου και της αποτύπωσης της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού στις περιπτώσεις παράνομης μετάδοσης δίκης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 8 ν. 3090/2002

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002 (Α' 329), περί της τηλεοπτικής ή ραδιοφωνικής μετάδοσης και κινηματογράφησης ή μαγνητοσκοπήσεως της δίκης, αντικαθίσταται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Απαγορεύεται η ολική ή μερική μετάδοση με οποιονδήποτε τρόπο, ιδίως μέσω της τηλεόρασης, ραδιοφώνου, διαδικτύου και γενικά οποιουδήποτε τεχνολογικού μέσου, καθώς και η κινηματογράφηση, μαγνητοσκόπηση, ηχογράφηση και αποτύπωση της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού που μετατρέπει τον προφορικό λόγο σε γραπτό, ενώπιον ποινικού, αστικού ή διοικητικού δικαστηρίου. Κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει τις ενέργειες αυτές, εφόσον συναινούν ο εισαγγελέας και οι διάδικοι και συντρέχει ουσιώδες δημόσιο συμφέρον.»

Άρθρο 32

Έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης

Για τα κτίρια, στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, για τα οποία υφίσταται σύμβαση μίσθωσης, η οποία δεν λήγει πριν από τις 31.12.2025, και για τα οποία οι ιδιοκτήτες δεν προβαίνουν στην έκδοση της ηλεκτρονικής ταυτότητας του κτιρίου έως τις 31.12.2024, το Υπουργείο Δικαιοσύνης δύναται να προβεί εντός του 2025 στην έκδοση αυτής, με δαπάνη του τακτικού προϋπολογισμού, την οποία στη συνέχεια συμπληφίζει με το καταβαλλόμενο στον ιδιοκτήτη μίσθωμα.

Άρθρο 33

Προγράμματα επιμόρφωσης ειρηνοδικών - Εξουσιοδοτική διάταξη - Έναρξη ισχύος - Τροποποίηση άρθρων 7, 13 και 76 ν. 5108/2024

1. Στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 5108/2024 (Α' 65), περί επιμόρφωσης, προστίθενται εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι υπηρετούντες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, ειρηνοδικές παρακολουθούν υποχρεωτικά προγράμματα επιμόρφωσης, ιδίως στον τομέα του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας, τα οποία ολοκληρώνονται σε κάθε περίπτωση εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του παρόντος. Υπεύθυνες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης του προηγούμενου εδαφίου ορίζονται η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, καθώς και οι λοιπές δικαστικές υπηρεσίες της χώρας. Οι αποζημιώσεις και αμοιβές των επιμορφωτών, καθώς και των ομάδων εργασίας των προγραμμάτων επιμόρφωσης καταβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 52 του ν. 4871/2021 (Α' 246) και τις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του. Στους συμμετέχοντες στα προγράμματα επιμόρφωσης καταβάλλονται δαπάνες μετακίνησης, σύμφωνα με την υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94).»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 5108/2024, περί των εξουσιοδοτικών διατάξεων του Μέρους Α' του νόμου αυτού, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται ο τόπος διεξαγωγής των προγραμμάτων επιμόρφωσης, το περιεχόμενο, η διάρκεια και ο χρόνος ολοκλήρωσής τους, η ιδιότητα και ο τρόπος επιλογής των επιμορφωτών, η σύσταση ομάδας εργασίας από προσωπικό της

Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών και διοικητικό προσωπικό των κατά περίπτωση δικαστικών υπηρεσιών της χώρας για την υποστήριξη των προγραμμάτων επιμόρφωσης, καθώς και άλλο ειδικότερο θέμα σχετικά με την οργάνωση και υλοποίησή τους.»

3. Στην περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 5108/2024, περί της έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, οι λέξεις «της παρ. 4 του άρθρου 7» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των παρ. 3 και 4 του άρθρου 7 και της παρ. 1 του άρθρου 13» και η περ β) της παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«β) Η ισχύς των παρ. 3 και 4 του άρθρου 7 και της παρ. 1 του άρθρου 13 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

Άρθρο 34

Μισθώσεις ακινήτων για τη στέγαση δικαστηρίων

1. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης δύναται να μισθώνει ακίνητα για την κάλυψη των αναγκών για τη στέγαση δικαστηρίων ανά την Επικράτεια, που προκύπτουν από την εφαρμογή του ν. 5108/2024 (Α' 65), κατά παρέκκλιση του τρόπου διενέργειας μισθώσεων για τη στέγαση δημόσιων υπηρεσιών και ιδίως του ν. 3130/2003 (Α' 76).

2. Για τις ανάγκες του παρόντος συστήνεται τριμελής επιτροπή στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, η οποία συγκροτείται από τον Γενικό Γραμματέα Δικαιοσύνης, ως Πρόεδρο, τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, με τον νόμιμο αναπληρωτή του, και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προμήθειων και Διοικητικής Μέριμνας, με τον νόμιμο αναπληρωτή του, ως μέλη. Η επιτροπή του πρώτου εδαφίου απευθύνει δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις απαραίτητες τεχνικές προδιαγραφές και τον τρόπο υποβολής της πρότασης, εξετάζει τις υποβληθείσες προτάσεις και καταρτίζει πρακτικό, στο οποίο προτείνει την καταλληλότερη, με κριτήριο την τοποθεσία και τις τεχνικές προδιαγραφές του προτεινόμενου κτιρίου, την προσβασιμότητά του, τη μη ύπαρξη πραγματικών και νομικών ελαττωμάτων, την οικονομική προσφορά του υποψήφιου εκμισθωτή, καθώς και κάθε ειδικό χαρακτηριστικό που μπορεί να διαθέτει το προτεινόμενο κτίριο. Τη σύμβαση μίσθωσης υπογράφει ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής του πρώτου εδαφίου.

3. Το παρόν ισχύει έως τις 31.12.2024.

Άρθρο 35

Προθεσμία εγγραφής και ανανέωσης εγγραφής στο Μητρώο Έντυπου Τύπου, στο Υπομητρώο Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου και στο Μητρώο Ηλεκτρονικού Τύπου - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 28 ν. 5005/2022

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 5005/2022 (Α' 236), περί των μεταβατικών διατάξεων του Μέρους Β' του νόμου αυτού, προστίθεται τρίτο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, έντυπος τύπος ο οποίος ήδη κυκλοφορεί κατά την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Μ.Ε.Τ., δύναται να υποβάλει αίτηση εγγραφής εντός τριάντα (30) ημερών από την έναρξη λειτουργίας του. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου, η διαδικασία πιστοποίησης από τη Γ.Γ.Ε.Ε. ολοκληρώνεται εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης. Επιχειρήσεις έντυπου τύπου, οι οποίες δεν έχουν αιτηθεί να πιστοποιηθούν ή να ανανεώσουν την εγγραφή τους στο Μ.Ε.Τ. ή στο υπομητρώο περιφερειακού και τοπικού τύπου έως τις 22 Απριλίου 2024 ή η αίτησή τους απορρίφθηκε, δύνανται, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 για την εγγραφή τους στο Μ.Ε.Τ. ή του άρθρου 2 του ν. 3548/2007 (Α' 68) για την εγγραφή τους στο υπομητρώο περιφερειακού και τοπικού τύπου, να υποβάλλουν αίτηση, μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την εγγραφή τους, από τις 10 Ιουλίου 2024 έως τις 17 Ιουλίου 2024.»

2. Στο τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 5005/2022 επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «έως τις 31 Μαρτίου 2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως τις 29 Απριλίου 2024», β) διαγράφονται οι λέξεις «κατά το προηγούμενο εδάφιο», γ) οι λέξεις «από τις 8 Απριλίου 2024 έως τις 18 Απριλίου 2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από τις 10 Ιουλίου 2024 έως τις 17 Ιουλίου 2024» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, ηλεκτρονικός τύπος, ο οποίος ήδη λειτουργεί κατά την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Μ.Η.Τ., δύναται να υποβάλλει αίτηση εγγραφής εντός τριάντα (30) ημερών από την έναρξη λειτουργίας του. Επιχειρήσεις ηλεκτρονικού τύπου που υπέβαλαν κατά τα ανωτέρω αίτηση εγγραφής τους στο Μ.Η.Τ., χωρίς να πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων του άρθρου 10 κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησής τους, δύνανται να συμπληρώσουν αυτήν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ενημέρωσή τους από το Τμήμα Μητρώων και Διαφάνειας της Διεύθυνσης Εποπτείας Μέσων Ενημέρωσης της Γ.Γ.Ε.Ε., μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη δηλωθείσα ηλεκτρονική τους διεύθυνση. Σε περίπτωση που η ανωτέρω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, η αίτησή τους απορρίπτεται. Επιχειρήσεις ηλεκτρονικού τύπου που δεν έχουν αιτηθεί να πιστοποιηθούν στο Μ.Η.Τ. έως τις 29 Απριλίου 2024 ή η αίτησή τους απορρίφθηκε, δύνανται, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 10, να υποβάλλουν αίτηση, μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, για την εγγραφή τους σε αυτό από τις 10 Ιουλίου 2024 έως τις 17 Ιουλίου 2024.»

ΜΕΡΟΣ Ε' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 36 Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη της παρ. 2.

2. Η ισχύς του Μέρους Β' αρχίζει από τη 16η.9.2024.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 5 Ιουλίου 2024

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Εσωτερικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Ανάπτυξης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Δικαιοσύνης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

Επικρατείας

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

Υφυπουργός
στον Πρωθυπουργό

ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 5 Ιουλίου 2024

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

